

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Теодора Маринова Георгиева, Стопански факултет на Софийски университет, професионално направление: 3.7. Администрация и управление (Стратегическо управление на науката, технологиите и иновациите)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Икономика и управление (отбрана и сигурност)” към УНСС.

Автор на дисертационния труд: Росен Мирославов Тодоров

Тема на дисертационния труд: “Възможности за повишаване на корпоративната сигурност чрез приложение на концепцията „ЛИЙН 6 СИГМА“ и инструменти за анализ на данни”.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научно жури по защита на дисертационния труд, съгласно заповед № 3456/21.11.2024 г. на Зам. ректора по НИД на УНСС, и Решение на научното жури, взето на заседанието му на 26.11.2024 г.

1. Информация за дисертанта

Докторантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Национална и регионална сигурност“ на УНСС по научна специалност съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1372 от 20 май 2022 г. Обучението е осъществено в свободна форма през периода 2022 г.–2024 г.

Професионалният път на докторанта е свързан с осъществяването на консултантска дейност в областта на образованието, науката и бизнеса, и международната търговия. Завършил е магистратура в УННС в областта на корпоративната сигурност и бакалавърска степен в специалност Публична администрация в Нов български университет. Провел е стаж в Народното събрание и има сертификати от успешно проведени курсове от Масачузетския технологичен университет, Харвардския университет и други.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е разработен в обем от 188 страници и е структуриран в увод, три глави, заключение, използвана литература, списък на графичните изображения, използвани съкращения и приложения. Съдържанието на дисертационния труд е илюстрирано посредством 8 таблици и 26 фигури. В структурно отношение дисертационният труд е логически издържан като е постигната добра балансираност между отделните части. Библиографската справка съдържа 79 източника, от които 48 на български език и 31 на английски език.

Дисертационният труд е посветена на актуален и важен икономически и управленски въпрос. **Актуалността на темата** на дисертационния труд произтича от два основни фактора – динамиката и неопределеността на средата, в рамките на която бизнесът осъществява дейност, и развитието на технологиите и свързаните с това потенциални заплахи върху сигурността.

В процеса на изясняване на използваната терминология, систематизирането на основните постановки и виждания за същността и ролята на различните подходи и инструменти за осигуряване на корпоративна сигурност чрез прилагането на съвременни мениджърски практики, докторантът е използвала широк набор от информационни източници. На тази основа обектът на изследване е анализиран изчерпателно и от различни гледни точки.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Първа глава на дисертационния труд е направен теоретичен анализ на съвременните характеристики на глобалната бизнес среда и по-задълбочено на тази в България. Очертани са теоретико-методологичните основи на изследването по отношение на корпоративната сигурност. Открити са основните предизвикателства, причинно-следствените връзки между тях и ефектите от тяхното въздействие върху управлението на големите компании в България. **Втора глава** е посветена на анализ на приложимия методически апарат за усъвършенстване на управленските практики в корпоративна среда, включително такива базирани на изкуствен интелект. Основен фокус на изследването в **трета глава** е подготовката и апробацията на методическа рамка за приложение на концепцията “Лийн Шест Сигма” и инструменти за анализ на данни с основна цел повишаване на конкретни аспекти на корпоративната сигурност. Изведени са препоръки към практиката.

Използваната система от научни методи и подходи позволява да се проведе задълбочено изследване по темата и да се аргументира основната теза на дисертационния труд.

В дисертационния труд сполучливо е разграничен предметът от обекта на изследването. Като **обект** на изследването са определени „съвременните големи компании в България и в частност управлението на тяхната корпоративна сигурност“, а като **предмет** – „възможностите за усъвършенстване на мениджмънта чрез прилагане на съвременни инструменти за анализ на данни като база за повишаване нивото на корпоративна сигурност“. Дефинираната **цел** на дисертацията е „да бъде предложена методическа рамка за усъвършенстване на мениджмънта чрез прилагане на инструменти за анализ на данни, което ще доведе до повишаване на корпоративната сигурност“. За етапното изпълнение на тази цел са дефинирани четири изследователски задачи.

Основната теза в дисертационния труд е, че „интегрираното приложение на управленска концепция “Лийн Шест Сигма”, съвременни инструменти за анализ на данни и системи с изкуствен интелект, при управлението на големи компании в България ще доведе до поредица полезни ефекти, като: повишена конкурентоспособност, подобрен риск мениджмънт, подобро управление на благоприятните възможности, подобро финансово състояние, намалени загуби и разходи.” В хода на изследването и на основата на избрания методологически апарат докторантът успява да валидира изследователската хипотеза и да постигне задачите и целта на дисертацията.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационното изследване притежава убедителни доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения по изследваните проблеми. Налице са научни приноси с теоретико-методологически и практико-приложен характер. Докторантът е идентифицирал четири приноса. Броят и съдържанието на посочените в дисертационния труд приноси съответства на процедурата по защита на ОНС „доктор“. Приемам посочените приноси с някои предложения за промяна:

Първо, Анализ на корпоративната бизнес среда в България; идентифициране и систематизиране на основните предизвикателства с негативен ефект върху определени аспекти на корпоративната сигурност.

Второ, Анализ на световния управленски опит и извличане на добри практики за приложението на ключови управленски концепции и инструменти от сферата на интелигентния анализ на данни и на изкуствения интелект, насочени към подобряване на корпоративната сигурност.

Трето, Разработване и апробиране на методология, която позволява взаимодействие на утвърдени и приложими в България управленски инструменти с иновативни и доказани инструменти за интелигентен анализ на данни, и алгоритъм за трансформация на съвременните големи български компании, приложението на които би довело до повишаване на тяхната конкурентоспособност и корпоративна сигурност.

Четвърто, Систематизиране на препоръки към практиката на големите български компании относно начина на прилагане на ключови управленски практики и инструменти, с цел повишаване на тяхната корпоративна сигурност.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът Росен Годоров е представил девет научни публикации, пряко свързани с темата и съдържанието на дисертационния труд. Осем от тях представляват самостоятелни доклади и един доклад е в съавторство. Докладите са представени в рамките на международни научни конференции, проведени в България. Един от докладите е подготвен на английски език. За съвместната публикация е представен разделителен протокол, който удостоверява приноса на всеки от авторите на публикацията.

Представените от докторанта научни публикации отговарят на необходимия брой публикации, те са достатъчни по обем и същевременно с това са представителни, самостоятелни, имат научна редакция и са в пряка връзка с темата на дисертационния труд, като отразяват основни моменти от него. Научните публикации отговарят на количествените и качествените изисквания за публикации при защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 48 страници. Той кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид обхвата, съдържанието и резултатите от научното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Могат да бъдат направени някои бележки и поставени въпроси, които биха повишили качеството на дисертационния труд и могат да предложат допълнителни насоки за изследване в бъдещата дейност на докторанта. Основна препоръка е апробирането на предложената методика в практиката на компании от определен сектор с цел извличане на специфични изводи и научени уроци, които да са съобразени със спецификата на средата, жизнения цикъл и движещите сили в конкретна област, и които се очаква да са различни при използване на методиката в други сфери на дейност.

Това, обаче, не намалява научната стойност на дисертационния труд и не оказва влияние върху общата положителна оценка на разработката като самостоятелно изследване с доказани научни и практико-приложни приноси.

8. Заключение

Дисертационният труд на Росен Тодоров отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България и на Правилника за неговото приложение. Дисертационният труд представлява комплексно, задълбочено и добросъвестно научно изследване на важен и сложен теоретичен и практико-приложен проблем.

С пълна убеденост давам **положителна оценка** на рецензирания дисертационен труд. Посоченото в рецензията ми дава основание **да предложи на членовете на уважаемото научно жури да присъдят** на Росен Мирославов Тодоров образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Икономика и управление (отбрана и сигурност)” към УНСС.

15.01.2025., София

Подпис:

REVIEW

by Prof. Dr. Teodora Marinova Georgieva, Faculty of Economics, Sofia University, professional field: 3.7. Administration and Management (Strategic Management of Science, Technology and Innovation)

Regarding: dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Economics and Management (Defense and Security)" at the UNWE.

Author of the dissertation: Rosen Miroslavov Todorov

Topic of the dissertation: "Opportunities to enhance corporate security through the application of Lean Six Sigma concept and data analysis tools".

Grounds for submitting the review: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation, according to Order No. 3456/21.11.2024 of the Vice-Rector for Research and Development of the UNWE, and Decision of the scientific jury, taken at its meeting on 26.11.2024.

1. Information about the dissertation candidate

The doctoral candidate studied under the doctoral program at the Department of National and Regional Security of the UNWE in a scientific specialty according to Order of the Rector of the UNWE No. 1372 of May 20, 2022. The training was carried out in a free form during the period 2022–2024.

The professional path of the doctoral candidate is related to the implementation of consulting activities in the field of education, science and business, and international trade. He holds a master's degree from the University of National and Social Sciences in the field of corporate security and a bachelor's degree in Public Administration from the New Bulgarian University. He has completed an internship at the National Assembly and has certificates from successfully completed courses from the Massachusetts Institute of Technology, Harvard University and others.

2. General characteristics of the submitted dissertation work

The dissertation work submitted for review is developed in a volume of 188 pages and is structured in an introduction, three chapters, conclusion, literature used, list of graphic images, abbreviations used and appendices. The content of the dissertation work is illustrated by means of 8 tables and 26 figures. In structural terms, the dissertation work is logically sustained and a good balance between the individual parts has been achieved. The bibliography contains 79 sources, of which 48 are in Bulgarian and 31 in English.

The dissertation work is dedicated to a topical and important economic and management issue. The topicality of the topic of the dissertation work stems from two main factors - the dynamics and uncertainty of the environment within which business operates, and the development of technologies and the related potential security threats.

In the process of clarifying the terminology used, systematizing the main statements and views on the essence and role of various approaches and tools for ensuring corporate security through the application of modern management practices, the doctoral student used a wide range of information sources. On this basis, the object of research was analysed comprehensively and from different perspectives.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The first chapter of the dissertation work provides a theoretical analysis of the contemporary characteristics of the global business environment and, in more depth, of that in Bulgaria. The theoretical and methodological foundations of the study regarding corporate security are outlined. The main challenges, the cause-and-effect relationships between them and the effects of their impact on the management of large companies in Bulgaria are highlighted. The second chapter is devoted to an analysis of the applicable methodological apparatus for improving management practices in a corporate environment, including those based on artificial intelligence. The main focus of the study in the third chapter is the preparation and testing of a methodological framework for the application of the Lean Six Sigma concept and data analysis tools with the main goal of enhancing specific aspects of corporate security. Recommendations for practice are derived.

The used system of scientific methods and approaches allows for an in-depth study of the topic and to argue the central thesis of the dissertation.

The dissertation successfully distinguishes the subject from the object of the study. The object of the study is defined as “modern large companies in

Bulgaria and in particular the management of their corporate security”, and the subject – “the possibilities for improving management through the application of modern data analysis tools as a basis for increasing the level of corporate security”. The defined goal of the dissertation is “to propose a methodological framework for improving management through the application of data analysis tools, which will lead to an increase in corporate security”. Four research tasks have been defined for the phased implementation of this goal.

The central thesis of the dissertation is that "the integrated application of the Lean Six Sigma management concept, modern data analysis tools and artificial intelligence systems in the management of large companies in Bulgaria will lead to a series of beneficial effects, such as: increased competitiveness, improved risk management, improved management of favourable opportunities, improved financial condition, reduced losses and costs." In the course of the study and based on the selected methodological apparatus, the doctoral student manages to validate the research hypothesis and achieve the tasks and goal of the dissertation.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

The dissertation research has convincing evidence of scientific-applied results presented as solutions to the researched problems. There are scientific contributions of a theoretical-methodological and practical-applied nature. The doctoral student has identified four contributions. The number and content of the contributions specified in the dissertation correspond to the procedure for the defence of the ONS "doctor". I accept the above contributions with some suggestions for change:

First, Analysis of the corporate business environment in Bulgaria; identification and systematisation of the main challenges with a negative effect on certain aspects of corporate security.

Second, Analysis of global management experience and extraction of good practices for the application of key management concepts and tools from the field of intelligent data analysis and artificial intelligence, aimed at improving corporate security.

Third, Development and testing of a methodology that allows interaction of established and applicable management tools in Bulgaria with innovative and proven tools for intelligent data analysis, and an algorithm for the transformation of modern large Bulgarian companies, the application of which would lead to an increase in their competitiveness and corporate security.

Fourth, Systematization of recommendations for the practice of large Bulgarian companies regarding the method of implementing key management practices and tools, in order to increase their corporate security.

5. Evaluation of the publications on the dissertation

Doctoral student Rosen Todorov has presented nine scientific publications directly related to the topic and content of the dissertation. Eight of them are independent reports and one report is co-authored. The reports were presented within the framework of international scientific conferences held in Bulgaria. One of the reports was prepared in English. A separation protocol was presented for the joint publication, which certifies the contribution of each of the authors of the publication.

The scientific publications presented by the doctoral student meet the required number of publications, they are sufficient in volume and at the same time are representative, independent, have a scientific editorial board and are directly related to the topic of the dissertation, reflecting its main points. The scientific publications meet the quantitative and qualitative requirements for publications in the defense of a dissertation for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor".

6. Evaluation of the abstract

The abstract is 48 pages long. It corresponds to the dissertation work and faithfully presents in a synthesized form the scope, content and results of the scientific research.

7. Critical notes, recommendations and questions

Some notes can be made and questions raised that would increase the quality of the dissertation work and may offer additional directions for research in the future activities of the doctoral student. The main recommendation is to test the proposed methodology in the practice of companies from a certain sector in order to draw specific conclusions and lessons learned that are consistent with the specifics of the environment, life cycle and driving forces in a specific area, and which are expected to be different when using the methodology in other areas of activity.

However, this does not reduce the scientific value of the dissertation work and does not affect the overall positive assessment of the work as an independent study with proven scientific and practical-applied contributions.

8. Conclusion

Rosen Todorov's dissertation work meets the requirements of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation. The dissertation represents a complex, in-depth and conscientious scientific study of an important and complex theoretical and practical-applied problem.

With full conviction, I give a positive assessment of the reviewed dissertation. The information provided in the review gives me reason to propose to the members of the esteemed scientific jury to award Rosen Miroslavov Todorov the educational and scientific degree "doctor" in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Economics and Management (Defense and Security)" at the University of National and World Economy.

15.01.2025., Sofia

Sign: